

**Classe des Sciences humaines
Klasse voor Menswetenschappen**

16.V.2023

**Van koloniaal actor tot promotor van een ‘conciliair’ katholicisme:
reflecties op het historisch onderzoek naar de wende van de jaren zestig aan de hand
van de dagboeken van Gerard Philips**

door

Karim SCHELKENS¹

TREFWOORDEN. — Dekolonisatie; Katholicisme; Geschiedenis.

SAMENVATTING. — In deze lezing gaat de spreker in op de ontwikkeling van het katholicisme in het midden van de twintigste eeuw, met aandacht voor het tweede Vaticaans Concilie. Dit concilie (1962-1965) vormde, als wereldwijde bijeenkomst, het grootste religieuze evenement van de voorbije eeuw, en het lanceerde een reeks hervormingen gericht op dialoog, openheid en menselijke waardigheid.

Terwijl de historiografie het concilie sterk plaatste in het licht van de ‘revolutionaire’ jaren zestig, toont recent onderzoek meer aandacht voor de bredere context en de voorgeschiedenis van de veranderingen. De golf van dekolonisatie en tendensen om het eurocentrisme te doorbreken bepaalden mee de uitkomst van de assemblee en hebben gevolgen tot vandaag. De spreker belicht deze ontwikkelingen aan de hand van een bevoorrecht getuige, priester-senator-academicus Gerard Philips. Diens dagboeken over Belgisch Congo in de jaren 1950 en het concilie vormen een boeiende lens op de ontwikkelingen.

KEYWORDS. — Decolonization; Catholicism; History.

SUMMARY. — *From Colonial Actor to Promotor of a ‘Conciliar’ Type of Catholicism: Reflections on Current Historical Research on the Revolution of the 1960s in the Light of the Diaries of Gerard Philips.* — This lecture will trace some key developments affecting Catholicism in the twentieth century, with particular attention to the Second Vatican Council. This council (1962-1965) constituted the single largest religious event of the past century, and it is known to have launched a series of reforms aiming at dialogue, openness and human dignity.

While historians have often locked the council in the setting of the ‘revolutionary’ 1960s, recent scholarship has broadened the attention for the wider setting and the pre-history of the changes brought about. The decolonization wave and increased tendencies to move beyond eurocentrism have helped shape the assembly’s outcome and have been affecting Christianity until the present day. The speaker will shed light on these developments, guided by the notes of a privileged contemporary, the priest-politician-academic Gerard Philips. His diaries on the events in the Belgian Congo in the 1950s as well as his council notes offer a valuable lens for understanding the shift in global Catholicism.

¹ Dean, Tilburg School of Catholic Theology, Endowed Chair Van den Tweel Foundation (S.H.P.M.Vos@tilburguniversity.edu).